

DISCURS DE LA PRESIDENTA DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA, LA SENYORA SUSANA I. MORA, AMB MOTIU DE LA CELEBRACIÓ DE SANT ANTONI 2020

President del Parlament de les Illes Balears.

Comandant General de Balears.

Autoritats.

Senyores i senyors.

Siguin benvingudes i benvinguts, totes i tots vostès, a l'acte institucional de la Diada del poble de Menorca en la commemoració de la festa de Sant Antoni, patró de la nostra illa.

Enguany farà tres-cents anys del naixement de Giuseppe Chiesa a Liorna, la *Livorno* actual. Sobre la seva vida i la seva obra ens il·lustrarà en uns minuts la historiadora senyora Àngels Hernández d'una manera ben segur que ben eminent. No gosaré d'emular els seus coneixements ni la seva, sens dubte, afinada eloqüència. Em permetin, només, que em detengui un moment en la importància d'atendre el nostre passat amb la dedicació que es mereix.

«Qui va a Liorna, no torna», diu la dita popular. És conseqüència, segons sembla, de les expulsions dels jueus de les avui Illes Balears durant els segles setze i desset, així com de les emigracions forçades per les grans penúries que llavors es passaven, en particular, a Menorca.

A la pròspera Liorna, alguns dels nostres avantpassats hi van refer la vida amb profit fins el punt de no tornar. Com tantes altres vegades han hagut de fer tants de menorquins i menorquines –tot partint ben enfora de la nostra illa– al llarg de la nostra atzarosa història.

En canvi, des de la seva Liorna natal, Chiesa vindria a cercar el seu futur a la

Menorca il·lustrada, cosmopolita i oberta de la primera de les dominacions angleses durant el segle XVIII.

I és, en gran part, gràcies al testimoni pictòric del –diguem– *emigrant* Chiesa – així com al del seu deixeble Pasqual Calbó–, que avui podem conèixer una mica millor la vida d'aquella Menorca que s'obria al món, que bevia dels més avançats coneixements científics i de les més modernes corrents artístiques.

És així que –com segur tant bé ens explicarà la senyora Hernández–, hem pogut conèixer una mica més dels usos i costums d'un temps de tanta transcendència en la configuració de la Menorca d'avui, la Menorca que estimam.

Per conèixer el present, s'ha de comprendre el passat. Per açò és tan important que, de tant en tant, fixem la mirada, ni que sigui per un moment, en la nostra història com a poble.

Sant Antoni n'és sempre una bona oportunitat. I ho és, sobretot, quan es viuen –com avui– moments d'incertesa econòmica i de convulsió social, quan s'alcen veus que aixequen murs, quan es construeixen murs que sembla que cerquen de callar veus.

Els millors moments del nostre passat –aquells quan l'economia i el comerç més han regit i quan han florit les ciències i les arts–, han estat aquells quan Menorca s'ha sentit més protagonista del seu propi destí. Quan ha sabut ser port de progrés i d'acollida, quan ha obert les portes, de bat a bat, als oratges més vivificants d'Europa. Quan Menorca s'ha sentit –en definitiva– com a part d'Europa i ha viscut i ha prosperat com a part d'Europa. Sense voler perdre mai, açò sí –i a la vegada–, ni la seva identitat ni la seva fesomia.

L'any vinent farà quaranta anys que –tal dia com avui, any rere any– es celebra aquest acte que tenc l'immens honor de presidir.

Part damunt de les alternances polítiques que s'han succeït en aquest temps, dia 17 de gener ha significat, cada any, l'expressió solemne d'una *menorquinitat* integradora, d'acollida i d'intercanvi, on ens reconeixem com a poble deutor de la nostra història, gelós de la nostra cultura i orgullós del paisatge modelat per la natura i el vent, pel treball esforçat de tantes generacions de menorquines i menorquins.

Però a la vegada –i açò ens distingeix i honora la nostra personalitat col·lectiva– com a poble generós amb la diferència, patrocinador de la modernitat, obert al progrés, solidari, assenyat i responsable.

«És una terra petita / per açò nos és més pàtria» canta, sempre eloqüent, el poeta Pere Xerxa tot parlant-nos de Menorca.

Les dimensions físiques i demogràfiques de la nostra illa són més tost minses. Però no ho són gens ni mica, en canvi, ni la fortalesa dels nostres arguments col·lectius ni la fermesa en les conviccions més arrelades. Així ho hem demostrat quan hem sabut unir-nos en la diversitat, totes i tots, i amb un objectiu compartit.

Hem de voler, per a la nostra «*terra petita*», objectius grans. Hem de fer que els temps d'agror que vivim no s'ens empeltin.

Som filles i fills de la nostra història i de la nostra condició mediterrània, d'una cultura abeurada amb el més sucós de moltes cultures. La nostra societat està plena de tantes particularitats que, en fer la suma, ens fan ser qui som avui.

Sabem qui som. I sabem d'on venim. Els vaixells del Rei Alfons el liberal ens van dur la llengua catalana amb que de comú ens entenem, la cultura que, en arrelar, ha produït la saba de la nostra identitat.

Conèixer el present. Entendre el passat. Construir el futur.

Avui podem afirmar –orgullosos, però mai satisfets–, que bona part de les aspiracions –dels somnis, en podríem dir– que van menar a la instauració del Consell Insular s'han anat fent realitat.

Som capaços, cada vegada més, de decidir el nostre destí. El compàs que ha de marcar el rumb del futur està en les nostres mans col·lectives. Ens manca, per fer-ho del tot possible, un marc legal que defineixi les regles de joc d'acord amb les capacitats i competències del Consell. Necessitam –i estic convençuda que ben prest tindrem– una nova llei de Consells que transformi tota la potència de l'Estatut en actes de govern al servei de la prosperitat i el benestar.

Sèneca ens ho va ben advertir: «no hi ha vent favorable per a qui no sap on va». Quan no s'ha acordat el rumb, els remos solen servir sempre de ben poc. És necessari que –tot i els temps de dissensions que vivim– siguem capaços de construir marcs d'acord polític i social que ens ajudin a dibuixar el camí cap al futur.

Cap mancança, ni cap obstacle, ens ha de servir d'argument per a no afrontar amb diligència i rigor els problemes que tenim. Però la necessitat peremptòria de posar solució als reptes del present no ens pot servir mai tampoc de pretext, d'ardit per a evitar de definir –des de l'acord social i polític– el nord a seguir cap a un demà millor.

Són molts els reptes encara no resoltos a ple

Hem de poder disposar amb promptitud –no hi valen excuses– d’una carretera segura, moderna i eficient, respectuosa amb el medi ambient i amb el paisatge que han conformat, en harmonia, la història i la natura. Però a la vegada hem de saber avançar cap a un nou model de mobilitat molt més sostenible, que afavoreixi les solucions col·lectives i aposti per les energies renovables.

El nou cable elèctric –que ja s’està instal·lant– ha d’acabar amb l’angoixa de tanta gent davant l’amenaça de les dramàtiques conseqüències –que ningú no ha de tornar viure mai més– d’un nou cap de fibló. Però més enllà de la seguretat que el nou cable ens ha de brindar, hem de ser capaços de transformar el nostre model energètic, tot assumint la quota de responsabilitat que ens correspon en la lluita contra el canvi climàtic.

Hem de superar les grans dificultats que encara pateix la nostra economia a causa dels problemes de connectivitat aèria. Però necessitam, també, ponts d’intel·ligència per on hi transitin la informació i els coneixements més efervescents, les noves oportunitats sobre les que edificar les indústries del futur.

Són molts els reptes encara no resolts a pler, com ara el de l’habitatge –un autèntic drama, lacerant, per a tantes i tantes famílies, per a tanta gent jove–. I els salaris insuficients i la manca, encara, de feina per a tanta gent que necessita fer front a les necessitats vitals de la seva família. O per a poder començar a construir una família, qualsevol tipus de família.

Que els infants puguin educar-se, des de la naixença, amb els millors mestres i de franc, que totes i tots trobem sempre resposta en la formació davant els canvis i les oportunitats.

Mai no farem prou per al benestar de la gent gran, quan tant han fet, elles i ells,

pel nostre benestar. I per posar oportunitats a l'abast de les persones amb capacitats distintes, ben capaces com són d'aportar tant quan sabem esborrar prejudicis i obrim la nostra societat a la diferència.

I allò que sí que no té espera és allò que mai més no hauria de ser, que mai no hauria d'haver estat. Cap violència ni una, ni de cap tipus, contra cap dona. Mai més.

Cap agressió més, de cap manera, contra cap diferència. Car tots som diferents. I és açò precisament –la diferència– allò que ens fa iguals.

L'any passat vam viure un Sant Antoni ben tenyit de violeta. En la dialèctica dels mèrits i els salaris, a l'hora de les oportunitats, les dones encara esteim en un clar desavantatge. És responsabilitat de totes i de tots el superar-ho.

«Ara és demà», ens va deixar dit Martí i Pol. La resolució de les urgències d'avui –que hem d'atendre sense excuses– han de significar passes positives i fermes, a la vegada, de camí cap al futur.

Només serem capaços de construir-lo, el futur, si és que ho feim totes i tots a la suma, a la recerca d'un únic dividend: el deixar a les generacions que vindran una illa i una societat encara millors i més justes que la Menorca que amb tant d'orgull tots tant solem pregonar.

Per fer-ho tenim els arguments i tenim la capacitat i l'empenta de la nostra societat. La insularitat ens ha ensenyat a dependre de noltros mateixos. La història ens ha mostrat el rumb. No esteim sols en el viatge. I així com sabem ser generosos –i a bastament ho hem demostrat–, també hem de saber exigir

la justa comprensió de la nostra especial condició de «terra petita» enmig de la mar.

No es pot demorar més que es reconeixin els esforços de la nostra gent d'empenta amb un nou Règim Especial que compensi l'economia de l'illa, de manera suficient i eficient, dels costos afegits per la nostra insularitat.

Les menorquines i els menorquins vam decidir fer camí tot triant una via particular cap a la prosperitat. El nostre és, possiblement, un camí més difícil i més lent de transitar que d'altres. Però mena, sens dubte, cap a un futur que podem albirar amb esperança, gràcies, precisament, a la tria assenyada i previsorà del sender.

La distinció com a Reserva de Biosfera la van guanyar a pols l'esforç i el seny de moltes generacions de menorquines i menorquins. No és un títol banal ni pot ser cap excusa ni cap eina de propaganda. Ha de ser una oportunitat de prosperitat des de la singularitat.

El reconeixement de la UNESCO als valors del model menorquí de creixement exigeix de posar en solfa i al dia –com hem maldat d'anar fent– els arguments que avalen l'esperit i la lletra de la Declaració.

Però és precisament el compromís amb la condició de Reserva de Biosfera allò que ens obliga a encarar amb decisió i fermesa alguns desequilibris que les dinàmiques econòmiques i l'acceleració dels canvis tecnològics i socials han generat en la nostra particular via de creixement.

Hem de maldar de contenir l'abandó i la transformació del camp, hem d'acabar amb la fatiga i la contaminació dels aqüífers, hem d'avançar en una gestió més sostenible dels residus, hem de superar la dependència energètica i l'abús del

fuel, hem de maldar de seguir treballant per un turisme de qualitat que redistribueixi la seva riquesa com a primer motor de la nostra economia, hem d'afavorir la diversificació i la modernització de la nostra economia productiva, hem de ser capaços de generar oportunitats per a la gent jove més i millor preparada, amb sortides a l'alçada dels seus coneixements...

En la resolució d'aquests problemes ens hi hem de convocar tothom a la una: les institucions, els empresaris, les forces sindicals, les entitats i associacions...

Necessitam dels esforços coordinats de tota la societat menorquina. Però hem de mester, també, per a fer-ho possible, endemés, una llei –de Reserva de Biosfera– que sumi noves capacitats i noves oportunitats –i el seu finançament, és clar– al bon camí que ja duim fet entre totes i entre tots. En reconeixement, legítim, als esforços de tant de temps i al mèrit, previsor i assenyat, de l'opció triada, del model de creixement escollit.

Si n'hi ha d'altres que ens envegen el camí que hem triat, hem de saber fer valer tot el valor de la nostra decisió col·lectiva. En la delicada balança de les solucions, la compensació de les dificultats causades per la contenció ha de poder pesar tant com la reparació dels excessos que d'altres hagin pogut cometre. La història i el present ens omplen de raons per exigir-ho.

Els millors artesans i industrials ens han ensenyat la importància de l'exigència, el valor de la feina ben feta. Un parell de sabates que marquen moda arreu del món, unes anelletes de factura excel·lent, una fogassa capaç de satisfer el paladar més exquisit, un producte km0 que transformat en un plat tradicional ens ha merescut, gràcies a sa feina conjunta de sa societat i sa imprescindible col·laboració públic-privada, sa declaració de Menorca com a regió gastronòmica europea... Són els arguments més pregons a l'hora d'avaluar la candidatura de Menorca a un futur de prosperitat i benestar.

En el nostre quefer de cada dia hem de seguir aquest exemple: el de la feina ben feta, el de l'exigència. Així com ho hem de fer, també, a l'hora de reclamar allò que en justícia ens pertoca.

Al bon fi, tot li és camí. La festa de Sant Antoni representa, avui, ben segur que més que mai –i enmig de la quotidiana voràgine tecnològica i social en què vivim–, l'expressió tranquil·la i orgullosa d'una suma cordial en la diversitat: la consideració que totes i tots tenim per la tradició, el fervor religiós dels feligresos i l'exemplaritat laica del millor civisme. Que l'esperit d'unió i d'harmonia que significa ens serveixi sempre de nord i de model.

Molt bon Sant Antoni tenguin. I molts anys a tots els Antonis i totes les Antònies.

Moltes gràcies.